

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

**Югозападен университет “Неофит Рилски”
2700-Благоевград, ул. “Иван Михайлов” 66**

Инструкцията е приета с Решение на Съвета по качеството,
протокол № 1 от 30.11.2004 г.

Инструкцията е изменена и допълнена с решение на Съвета по качеството, Протокол № 3 от 26.04.2006 г. (Версия 2)

Инструкцията е изменена и допълнена с решение на Съвета по качеството, Протокол № 1 от 09.03.2010 г. (Версия 3)

Инструкцията е преработена с решение на Съвета по качеството, Протокол № 2 от 03.10.2017 г. (Версия 3, Редакция 2)

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М,

Р Е К Т О Р :

(доц. д-р Борислав Юруков)

Отговарящ съвет: Съвет по качеството

Съставил: отдел „Оценяване и
поддържане на качеството“

Проверил: доц. д-р Михо Михов
Пълномощник по качеството

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

Определение, степени и форми на обучение

Специалността обхваща определен обем науки от конкретно професионално направление, по които се обучава студент, който, при успешно завършване пълния курс на обучението си, придобива знания, умения и професионални компетентности, за които получава диплом за квалификация по специалност.

В съответствие със ЗВО в специалностите може да се провежда обучение по програми за придобиване на образователно-квалификационна степен (“бакалавър”, “магистър”, “доктор”); в редовна или задочна форма; в следдипломна квалификация. Такива възможности за обучение предлагат повечето специалности в Университета.

1. Цели:

С изискванията се цели:

- дефиниране на видовете мониторинг и оценка на специалността;
- въвеждане на критерии за мониторинг и оценка;
- определяне на съдържанието на критериите и емпиричните индикатори;
- уточняване на системите за коефициент на тежест на критериите за оценка на специалността и начина на формиране на крайната оценка;
- регламентиране на субектите на мониторинга и оценяване;
- регламентиране на ползването на резултатите от мониторинга и оценяването на специалността.

1.1. Срок на действие:

- Оценяването на специалностите (програмите) се осъществява по ежегоден график, утвърден от факултетния съвет на съответния факултет.

2. Оценяване (преглед) на специалност

Прегледът на дадена специалност може да бъде:

- планов (предвиден в плановете на АС или ФС);
- извънреден (предизвикан от установено евентуално влошаване на качеството);
- цялостен - когато се оценяват всички аспекти на качеството в дадена специалност;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- частичен – когато се прави преглед на някои степени и форми от обучението, за които има данни за възникнали проблеми или установени слабости (напр. степен “магистър”; задочно обучение; практическо обучение; провалени учебни занятия и др.).

Цялостният преглед на специалността трябва да отчита:

- синхронизиране на специалността с мисията и целите на Университета;
- степен на “покриване” на академичните стандарти;
- изпълнението на политиката по качеството.

Цялостен преглед трябва да се извършва една година преди изтичането на срока за програмна акредитация, за да има достатъчно време за корекционни въздействия при констатиране на определени слабости.

3. Критерии

Оценяването на дейностите в сферата на висшето образование има натрупан опит при формулирането на критериите и показателите за акредитация на специалности. Но съществуващите досега критерии акцентуваха предимно върху законността и в много малка степен върху качеството на обучението.

Новите изисквания, въведени с изменеията на ЗВО, чл. 78, (ДВ бр. 48 от 2004 г.) гласят: ал. 1, Програмната акредитация се основава на оценяването на качеството на предлаганото образование в определено професионално направление ..., и че (ал. 2) в рамките на професионалното направление оценяването е насочено към проверка на качеството на обучението на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационните степени и образователната и научна степен “доктор”.

Оттук следва необходимостта за формулиране на други критерии за оценка, извеждащи на преден план качеството във всички дейности при реализиране на обучението.

В съответствие с направения дотук преглед на дейностите, залегнали като елементи в системата за осигуряване на качеството на обучението в Университета, се предлагат следните КРИТЕРИИ:

1. Академични стандарти на специалността
2. Учебна документация
3. Академичен състав
4. Материална база
5. Информационна база

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

6. Организация и провеждане на учебния процес
7. Влиянието на научно-изследователската дейност върху качеството на обучение
8. Методи и средства за преподаване и обучение
9. Учене, подкрепа на преподавателите и прогрес на студентите
10. Изпитване и резултати от обучението
11. Студентска оценка за качеството на обучението по специалността
12. Оценка на потребителите и обществеността за качеството на обучение
13. Съответствие между академичните стандарти и постигнатото качество

3.1. Съдържание и обхват на критериите

К1: Академични стандарти

Критерият включва оценката за:

1. Целите на специалността и образователната степен
2. Предвидените в стандартите (държавните изисквания):
 - общо теоретична подготовка (да обхваща цялото професионално направление)
 - специална подготовка (вкл. подходящо практическо обучение)
 - факултативна подготовка
 - комплексна подготовка (вкл. знания, умения, нагласи и ценности), определяща успешната професионална дейност
3. Предвидените в стандартите общи умения, личностни качества и ключови компетенции
4. Начините за оценяване на студента и изисквания към него по всеки учебен курс
5. Възможностите и областите за професионална реализация на студентите

К2: Учебна документация

Критерият включва оценката на учебните планове и програми за:

1. Съответствието между заявената цел на специалността, академичните стандарти и учебното съдържание на специалността.

Това, което е заявено като цел и изискване, трябва да е осигурено с плановата учебна документация.

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

2. Достатъчност на хорариума като цяло и на елементите на учебния план поотделно, както и оптимизиране на времето за реализация (седмична натовареност, практики и др.).

Оценката трябва да отчита дали ще се постигне целта и изискванията на академичния стандарт.

3. Съгласуваност, последователност и предметна връзка между учебните дисциплини и другите елементи на учебния план.

Трябва да се отчете дали има “бели петна”, непокрити от учебни дисциплини, има ли несъразмерно структуриране – увеличение на отделни части за сметка на други, установява ли се противоречие в понятията, интерпретациите, обозначенията и др.

4. Въвеждането на системата за натрупване на кредити и ясно определение на дейностите – аудиторна, практическа, самостоятелна работа, както и относителния дял на текущия контрол и крайната оценка в набирането на общия кредит.

5. Съответствието на учебното съдържание с новите, съвременни знания и пазарно ориентирана подготовка.

Необходимо е да се установи дали преподаването е свързано с най-новото в науките на учебните дисциплини, най-полезното за младите хора при реализацията им, както и доколко се търси това знание.

6. Технологиата по въвеждането на нови учебни курсове и нови елементи в учебната документация.

Установява се как се следи за появата на нови научни направления и как се инициира създаването на нови учебни курсове, как се актуализират старите. Технологиата предвижда ли отчитане мнението на потребителите или се приема като достатъчно мнението на преподавателите? Как се предотвратяват личностните интереси при актуализацията?

7. Съпоставимост на учебното съдържание със съдържанието на аналогични специалности в европейски университети.

Оценява се доколко кредитната система съответства с Наредба № 21 на МОН (ДВ бр. 89/2004 г.) и позволява международен трансфер за обучение в чуждестранни университети за определени интервали (семестър, учебна година) и дали студенти от чуждестранни университети проявяват интерес за частично обучение в специалността.

К3: Академичен състав

Критерият включва оценка на:

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

1. Механизмите за подбор, подготовка, оценяване и растеж на академичния състав и тяхното приложение в специалността от гледна точка “качество”.

Независимо от факта, че повечето механизми са подчинени на ЗВО и ЗНСНЗ е необходимо още:

- да се оцени концепцията за подготовка на преподавателите;
- плановете за научно израстване;
- обмяна на опит за новопостъпили с водещи, утвърдени преподаватели с отчетливи успехи в утвърждаване качеството на обучението;
- конфликтите на интереси да не се разрешават за сметка на качеството.

2. Съответствието между научната и професионалната квалификация на преподавателския състав и учебното съдържание на специалността.

Установява се дали за съответната дисциплина, вид занятие е избран най-подходящия преподавател. Съответстват ли неговия опит и научна подготовка на възлаганите занятия.

3. Учебната натовареност на преподавателите и нейното влияние върху качеството на обучението.

Претоварването на преподавателите влияе ли на качеството и какво се прави за преодоляването му?

4. Участието в учебния процес (вкл. процедури по дипломирането) на външни специалисти от страната или на чуждестранни учени.

Дали за обучението се използват действащи практики и мениджъри на ръководни позиции с успешен бизнес? Използват ли се и в каква степен чуждестранни учени в учебния процес?

5. Процедирането при вземане на решения в катедрения, деканския, факултетския съвет за избор на хонорувани преподаватели.

- проверява ли се съответствието на научната специалност с професионалното направление (специалността), за която се избира;
- изисква ли се списък на публикациите;
- преподавателски опит и учебно-изследователска дейност;
- провежда ли се атестиране и през какви периоди.

6. Конкурентност и състезателност между академичния състав.

Оценява се доколко се прилагат конкурентност и състезателност в учебните и кадровите дейности в специалността.

К4: Материална база

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

Критерият изисква оценка на:

1. Условията за обучение (зали, технически средства и др.)

Съответстват ли като цяло материалната база и условията за обучение на изискванията за качеството.

2. Съответствието между материалната база, необходима за придобиване на практически знания и умения, и изискванията, предвидени в академичните стандарти.

Проверява се осигуреността с практически бази, с наставници, с базови учители и др., и възможностите за овладяване на полезния и авангардния практически опит.

3. Оценка на финансовите ресурси, необходими за нормалното провеждане на обучението и постигане на качество според академичните стандарти.

4. Динамиката на обновяване на материалната база в съответствие с измененията в учебното съдържание.

Установява се дали наложителните промени в учебното съдържание се осигуряват своевременно с адекватна техника, или със съответните материални условия.

K5: Информационна база

Критерият изисква оценка на информационните ресурси на специалността.

1. Учебници и учебна литература

Осигурени ли са учебни пособия по основните дисциплини, достъпни ли са, актуални ли са?

2. Професионални и научни периодични издания и помощна литература по специалността

Установява се дали са предвидени процедури за информиране на студентите за възможностите за използване на тази литература.

3. Софтуерни продукти за специалността

Използва ли се специфичен софтуер за обучение по съответната специалност.

4. Издателска дейност на специалността

Издават ли се учебници, ръководства и пособия на преподавателите по специалността? Ако оценката не е положителна, кои са причините?

- липса на средства;
- липса на мотивация за написване и отпечатване;
- лоша издателска политика;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- предпочитания за представяне на материала в електронен вид.

Установява се дали са предвидени ефективни действия за промяна на неблагоприятното състояние.

5. Достатъчност и текущо обогатяване на библиотечния фонд на специалността и улеснен достъп на студентите до него

Установява се дали се използват възможностите за обогатяване чрез спонсорство, дарение, международни проекти и др.

6. Достъпност и използваемост на библиотечния фонд от страна на студентите в специалността

Установява се степента на използване на библиотеката. Ако констатацията е неблагоприятна се търси:

- дали организацията на работа в библиотеката затруднява ползването ѝ;
- дали липсва мотивация за непрекъснато четене;
- дали студентите считат, че записките са достатъчни за успешно полагане на изпит и пр.

При нужда се препоръчва целенасочено анкетно проучване сред студентите от специалността.

К6: Организация и провеждане на учебния процес

Критерият включва оценка на:

1. Студентските потоци и групи в специалността

Преценява се:

- Дали се формират обединени потоци на дисциплини с еднакво название и учебно съдържание. Ако има “разминаване”, дали то води до влошаване на качеството (тъй като основната част от кредита се получава от лекции, всяко разминаване в съдържанието неминуемо води до влошаване на качеството).

- Дали са формирани подходящи по брой подгрупи, съобразно работните места в лабораторията, в специализираните кабинети, във фирми, в класната стая и др.

2. Седмичното натоварване и структурирането на седмичния разпис

Проверява се:

- дали има дебаланс в натоварването през различните семестри (това се установява при съпоставянето на разписите на всички курсове);

- дали има неадекватни прозорци и предпоставки за неефективно използване на учебното време;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- дали студентите са участвали в разработването на седмичния разпис.

3. Посещаемост на занятията

Необходимо е да се установи защо има малка посещаемост на лекциите:

- дали липсва мотивация на студентите;
- дали повечето студенти работят;
- дали лекциите са безинтересни;
- дали е известно, че преподавателят има ниска възискателност на изпита;
- дали съществува атмосфера и нагласи към безотговорност.

(Ако лекциите станат задължителни, да се уточни ефекта от принудата.)

4. Съответствието между планираното в учебната документация и реално изпълненото учебно съдържание

Проверява се:

- реализира ли се планираното в учебните планове и програми;
- съответства ли на академичните стандарти и учебната документация проведеното обучение по съдържание, продължителност и качество.

5. Активност на студентите в процеса на обучението

Установява се:

- създават ли преподавателите интерес у студентите;
- стимулират ли у студентите достатъчна мотивация за учене;
- насърчават ли се студентите за дискусии по актуални въпроси.

6. Придобиването на общи умения, личностни качества и ключови компетенции, предвидени в академичните стандарти

Установява се дали учебния процес включва обучение на студентите за придобиване на ключови компетентности като:

- умения за работа с хора;
- умения за работа в екип;
- комуникативни умения;
- компютърни умения;
- умения за вземане на решения.

7. Оценка на дисциплината на студенти и преподаватели в учебния процес

Използват се:

- планирани проверки от администрацията;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- сигнали в учебен отдел за провалени учебни занятия;
- констатации на ръководителя на катедрата за нарушения в учебния процес;
- мнението на курсовите отговорници (студенти);
- мнението на курсовите ръководители (преподаватели);
- други сигнали.

К7: Методи и средства за преподаване

Критерият включва оценка на:

1. Методите за преподаване:

Установява се дали методите и средствата за обучение активират когнитивните умения за сравнение, оценяване, формулиране на признаци, на категории и характеристики, класифициране, резюмиране, илюстриране с примери, дефиниране на изводи, заключения и хипотези.

2. Средствата за преподаване

Установява се дали и доколко в учебния процес по специалността се използват технически средства за визуализация и други съвременни средства за обучение и др.

3. Ефективността на методите и средствата за обучение

Проверява се:

- дали се използват дискусии и диспути;
- стимулира ли се работа в групи;
- използва ли се събеседването;
- дали се обсъждат и предлагат за решаване проблеми от практиката;
- продуктивно, репродуктивно или творческо е знанието, което придобиват студентите.

4. Използването на електронни средства за обучение

Установява се доколко са навлезли в учебния процес на специалността електронните средства – за обучение, за проверка на знанията, за изпитване на студентите.

5. Прилагане в практическите занятия на технологии, релевантни на професионалната среда, в която сегашните студенти ще работят утре като професионалисти

Проверяват се документите (договори, споразумения и др.), които осигуряват качествени условия за обучение.

К8: Учене, подкрепа от преподавателите и прогрес на студентите

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

Критерият включва оценка на:

1. Взаимоотношението “преподавател-студент” в аудиторната и извънаудиторната работа по специалността

Проверява се:

- дали са създадени условия за партниране в учебния процес;
- дали се създава атмосфера на нерпинуденост в учебния процес;
- дали е осигурено достатъчно и удобно приемно време за студентите от страна на преподавателите.

2. Помощта на преподавателя за студента

Проверява се кога и за какво студентите търсят помощ:

- по време на семестъра за овладяване на трудни теми;
- по време на семестъра при самостоятелна работа;
- за съвместни научни и научно-практически разработки;
- при подготовка на дипломна работа.

3. Работа в съвместни екипи

Проверява се:

- създават ли се традиции за съвместни екипи в специалността;
- какъв е относителния дял на студентите включени в съвместни екипи;
- каква е ефективността от съвместната работа (резултати от внедряването на постиженията в практика; разработване на съвместни публикации; подготовка на дипломни работи и др.).

4. Прогрес на студента по време на следването

Проверява се:

- има ли показатели за оценка на прогреса на студента;
- търси ли се разлика между входното и изходното ниво;
- какви са резултатите.

5. Прогрес на студента, дължащ се на взаимодействието с преподавателя

Установява се в каква степен успехът на студента е повлиян от взаимодействието с преподавателя и асистента.

6. Диалогът между студента и преподавателя, и активността на студентите по време на обучението

Установява се дали диалогът се е наложил като практика в специалността, равнопоставен и полезен ли е той.

7. Условията за извънаудиторно учене

Установява се:

- дали студентите от специалността ползват библиотеките;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- проверява се дали са добри условията в библиотеките;
- дали има свободен достъп до компютри и Интернет;
- доколко студентите са мотивирани за учене;
- дали студентите посещават приемните часове на преподавателите за консултации.

К9: Влияние на научноизследователската работа върху качеството на обучението

Критерият включва оценка на:

1. Научно-изследователската дейност като фактор на качеството на обучението

Установява се:

- как научното развитие на преподавателите способства за поддържане актуалността на знанията и на учебните дисциплини;
- влияе ли за усъвършенстване методите за преподаване;
- влияе ли положително върху възпитанието на студентите.

2. Обхвата и формите на участие на студенти в научно-изследователската дейност и постигнатите от тях резултати

Преценява се как изследователската работа на студентите влияе върху качеството на обучението им.

3. Работата в специалността по ранното откриване и насърчаване на талантливите студенти

Установява се дали има нагласи и подходи за откриване на талантливи студенти в специалността, стимулират ли се способните и желаещите да работят.

4. Изследователската, експертната, практико-приложната и друга дейност, и участие на студентите в нея

Преценява се доколко тези дейности повишават качеството на подготовката на студентите.

5. Участието на студенти и преподаватели от специалността в национални и международни програми и проекти

Установява се влиянието на това участие върху качеството на обучението.

К10: Изпитване и резултати от обучението

Критерият изисква оценка за:

1. Съответствието между целите на обучението с оценяването на студентите

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

Проверява се:

- дали е известно на студентите какво се очаква от тях, да знаят и да могат;

- дали са уведомени студентите за целите на учебния курс и начините, по които се формират оценките.

2. Организацията и методите за изпитване

Установява се:

- как се организират изпитите;
- спазват ли се изискванията за писмено изпитване по всички учебни дисциплини в специалността.

3. Писмено изпитване

Преценява се:

- как се формират писмените задания;
- има ли “покрытие” между заданията за изпита, учебната програма и професионалните задачи, които бъдещите специалисти ще решават в практиката.

4. Критериите при оценяване на знанията и уменията, и възискателността на преподавателите

Установява се:

- доколко изпитващият спазва изискването за съответствие между писмената работа и стандарта за оценка;
- известно ли е на студентите при какви знания се пише 3, 4, 5, 6;
- използват ли се изпитите за “награждаване” и “санкциониране” на студентите.

5. Формирането на окончателна оценка по учебните дисциплини

Проверява се:

- дали начинът на оценяване стимулира ученето през семестъра;
- какъв е относителният дял на текущият контрол от крайната оценка;
- дали се отчита работата и прогреса на студентите през семестъра;
- дали все още изпитът е еднократен акт (без текущ контрол, или оценката от текущия контрол се игнорира и т.н.).

6. “Чуждото” изпитване

Установява се дали се прилага т.нар. “чуждо изпитване”, когато писмената работа не се оценява от преподавателя – титуляр, а от друго хабилитирано лице в специалността, евент. от друг университет, с цел да се получи по-голяма обективност.

7. Справедливостта на оценките

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

Преценява се дали студентите считат, че изпитът е правилно признание за техните постижения и прогрес. Дали незаслужените оценки не демотивират студентите?

8. Обратната връзка “оценяване - преподаване”

Проверява се дали и доколко има съответствие между преподаване и оценяването, и дали са предвидени механизми за корекция при установяване на съществени отклонения.

9. Наличието на интегритет (вътрешна логика и взаимосвързаност) между оценъчните процедури

10. Оценките от държавните изпити (дипломните защиты) и средния успех от курса на обучението

Установява се:

- как резултатите от завършването на обучението влияят на преподаването при следващото четене на дисциплините;

- внасят ли се корекции там, където има пропуски в подготовката;

- предприемат ли се мерки за уеднаквяване на терминологията и др.

11. Резултатите от обучението

Проверява се:

- дали се следи успехът по курсове и форми на обучение;

- търсят ли се причините за отпадане на студентите;

- за фрапиращи отклонения в успехи;

- анализът на заключителните изпитни процедури (държавни изпити)

и относителния дял на дипломираните на редовните сесии (I и II);

- отчита ли се “добавената стойност” от проведеното обучение и как се процедира за подобряване на резултатите.

K11: Студентска оценка за качеството на обучение по специалността

Критерият включва оценка за:

1. Анкетните проучвания за мнението на студентите относно качеството на обучението по специалността

(за това проучване има отделен документ)

2. Качеството на обучението, функциите на курсовите ръководители (преподаватели)

Проверява се:

- ролята на курсовия ръководител за приобщаването на новоприетите студенти;

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

- доколко курсовият ръководител подпомага студентите в преодоляването на административно-бюрократичните процедури;
- доколко курсовият ръководител подпомага ученето по време на обучение, изборът на дисциплини;
- доколко курсовият ръководител се е превърнал в истински наставник на студентите от съответния курс.

3. Поддържането на непрекъсната връзка на студентите по специалността с академичните ръководства на катедрите и факултета

Проверява се дали се провеждат редовно срещи през семестъра на студентите за обсъждане проблемите на обучението:

- с катедрените ръководства;
- с ръководството на факултета.

4. Участие на студентите в управлението на учебния процес

Проверява се:

- има ли определени студенти, които да участват в катедрените заседания при обсъждане на проблеми по качеството на обучението;
- канят ли се определените студенти на катедрени заседания, когато се обсъждат проблеми по качеството на обучението (по официалните покани);
- студентите поставят ли за обсъждане въпроси за качеството на обучението и взимат ли се решения по тях (по протоколите на катедрения съвет);
- участват ли студентите при разработването на седмичния разпис и зачита ли се тяхното мнение при разработването му;
- участват ли редовно в заседанията на факултетския съвет избраните студенти;
- поставят ли студентите въпроси за подобряване качеството на обучението и какви решения по тях е взел ФС (по протоколите на ФС).

5. Жалбите на студентите

Проверява се:

- как се регистрират жалбите (писмени и устни), отправени към катедрените и факултетното ръководство;
- как се регистрират и как се отговаря на студентските питання и искания;
- как се процедира със жалбите и сигналите на студентите по отношение качеството на обучението.

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

K12: Оценка на потребителите и обществеността за качеството на обучението

Критерият включва:

1. Оценка на трудовата борса и интелектуалния пазар за подготовката и резлизацията на завършилите специалността
2. Анкетни проучвания за мнението на работодателите относно качеството на обучението
(за целта има разработен отделен документ)
3. Анкетни проучвания на абсолвентите за качеството на обучението по специалността
(за целта има разработен отделен документ)
4. Проучвания за признаването у нас и в чужбина на специалността, нейните преподаватели, студенти, докторанти, абсолвенти и завършили тази специалност предишни години
5. Оценка на връзките и отношенията с различните сфери на обществената практика и техните отзиви за специалността
6. Влиянието на международната дейност по специалността върху качеството на обучението и признанието на специалността

K13: Съответствие между академичните стандарти и постигнатото качество на обучение

Критерият включва:

1. Оценка на придобитите практически умения
2. Оценка на фундаменталните знания
3. Оценка на специалните знания
4. Оценка на ключовите компетенции
5. Анализ и преценка на “добавената стойност” в знанията и уменията на студентите от специалността

4. Количествена оценка на качеството в специалността. Тежест на критериите

Максималният обхват на дейностите е възможен при използването на големия брой критерии, предвидени по-горе.

Прегледът показва, че не всички критерии имат еднаква тежест при формирането на цялостната оценка за специалността.

За количествено оценяване на качеството, предлагаме да се използва опростена аритметична зависимост и качеството да се определя по формулата

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

$$Q = \sum_{i=1}^n k_i K_i,$$

където стойността на критериите K_i се оценява в % или по 100-точкова

скала, а коефициентите на тежест $\sum_{i=1}^n k_i = 1$. При това в резултат за

качеството ще се получи също 100-точкова оценка независимо от това, колко са критериите.

Академическият съвет утвърди коефициентите за тежест на критериите, посочени в Таблица 1.

Коефициенти за тежест на критериите при количествено оценяване на
качеството в специалностите

Таблица 1

№ по ред	КРИТЕРИИ	Коефициенти на тежест
1.	Академични стандарти по специалността	0,12
2.	Учебна документация	0,12
3.	Академичен състав	0,08
4.	Материална база	0,08
5.	Информационна база	0,04
6.	Организация и провеждане на учебния процес	0,04
7.	Влияние на научноизследовател-ската дейност върху качеството на обучение	0,08
8.	Методи и средства за преподаване и обучение	0,08
9.	Учене, подкрепа от преподавателите и прогрес на студентите	0,04
10.	Изпитване и резултати от обучението	0,08

**РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
РИ1-07-01**

**Изисквания за оценяване на качеството на обучението в
специалности (програми)**

11.	Студентска оценка за качеството на обучение по специалността	0,04
12.	Оценката на потребителите и обществеността за качеството на обучение	0,08
13.	Съответствие между академич-ните стандарти и постигнатото качество на обучение	0,12

5. Кой оценява специалността?

За целта се създава комисия, избрана от факултетния съвет и утвърдена от Декана. В нея се включват:

1. Представител на факултетската комисия по качеството.
2. Утвърден учен професионалист.
3. Представител на студентите от специалността.
4. Представител на работодателите в бранша.

В оценяването комисията използва данни и показатели, формирации институционалната статистика по качеството.

6. Как се използват резултатите от прегледа (оценяването) на специалността?

1. Докладва се на факултетен съвет.
2. Констатираните слабости изискват формулирането на управляващи въздействия и корекции.

Решенията се адресират по предназначение; към отделни преподаватели; към конкретни катедри или към ръководството на университета.

3. Изпълнението на решенията се възлага на съответните звена, а контролът се осъществява от факултетната комисия по качеството.

4. Мониторингът и контролът на реализацията на решенията се централизира в университетското звено по качеството.

5. Резултатите от прегледа се публикуват.

6. Оценката може да се използва при допълнително материално стимулиране.

7. Периодичност на оценяването

Вътрешното оценяване (самооценяването) на специалността се прави два пъти в един срок за акредитация: веднъж заради акредитацията и втори

РАБОТНА ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО РИ1-07-01	
Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми)	

път - една година преди изтичане срока за акредитация, с цел поддържане на качеството и за да се установи дали се въвеждат всички нови законови изменения.

8. Частично оценяване

Оценяването може да се поиска от ръководството на университета или да се инициира от Университетската комисия по качеството. За целта се определя комисия, подходяща за темата на проверката.

Самооценяването на отделни елементи от учебния процес се извършва планово или периодично, в съответствие с решенията на съответната за равнището комисия по качеството.